

Endast bergens yttersta spetsar, som blickade ned öfver dess raseri, rodnade dervid och läto nu och då sin egen åska, de störtande avalancherna, beledsaga skenet. Och deremellan var det åter så tyst, så tyst, som skulle ingen oro på jorden mera funnits, utan varit begravnen under det tusenåriga snötäcket. Och månen, och bleka stjernor skådade kallt ned öfver gravnen, der de tågade sina eviga banor.

Det var en natt, sådan ett menniskolif sällan har dem många.

95 BLAND DE FÖR LANDET MEST GAGNELIGA ENSKILDA FÖRETAG ...

Saima n:o 16 18.IV 1844

Bland de för landet mest ganeliga enskilda företag äro de såkallade Mossodlingsbolagen. Landtmannens största fiende i Finland är utan tvifvel frosten. Att kärr och mossor synnerligen gynna dess förödelse, är likaså erkänt. Uppodlingen af dessa verkar således för all framtid äfven genom att förändra klimatet. Men ofta öfverstiga sådana företag den enskildes förmåga. Genom bildandet af Bolag för detta ändamål är således ett stort steg taget för landets uppodling och en vigtig impuls gifven, skulle den blott vinna efterföljd.

I Savolaks saknas ingalunda tillfälle att gagna genom dessa så nyttiga företag. Också torde män med förmåga att på dem ingå härstädes icke saknas. Att de icke erfordra gagnlösa uppoffringar, bevisar en i Vasa Tidning införd berättelse om Mossodlings Bolagets i Vasa län förehafvanden.

Nämnda berättelse upplyser, att Bolaget, som under loppet af sju år uppodlat en egovidd om 340 tunnland, från dessa odlingar skördat i ren vinst 1 550 Rubel Silfver. Räknar man härtill, att Bolagets hela kapital utgör endast 4 600 R:!, hvilka jemte ett 2 P. C-s lån af 1 420 R-! äro medlagde i köp af jord o. s. v., så måste man medgifva, att den vedervågade ringa summan inbragt en ganska god procent. Denna framgång har likväl icke varit följd af serdeles goda år, utan tvärtom hafva t. ex. de tvenne sednaste åren varit missvextår, under hvilka Bolaget å sina odlingar skördat blott 3 1/2 korn af utsädet.

96 RED. TILLÄGGER TILL FÖREGÅENDE ARTI- KEL ...

Saima n:o 17 25.IV 1844

Red. tillägger till föregående artikel, hvars föremål äfven i dess tanka förtjenar högsta uppmärksamhet, och för hvars meddelande Red. hos Insändaren stadnar i största förbindelse, några ord angående frågans behandling i Sverige.

Det är oss bekant, att redan 3 å 4 års tid Svenska Landtbruks-Akademien årligen understödt tvenne dess elever för att inhemta kunskap i Ängsvattningskonsten å ett gods i Pommern, hvars egare för detta ändamål erbjuder fri undervisning. Under loppet af år 1841 hafva på samma Akademis bekostnad tvenne utskickade i lika ändamål besökt ett gods, Janovitz, i södra Tyskland. Den ena af dessa Löjtnan-ten O. V. Edman har utsträckt sin resa till Lombardiet, Schveitz och Frankrike. Bådas berättelser äro intagna uti »Handlingar rörande

landtbruket och dess binäringar, utgifna af Kongl. Svenska Landtbruks Akademien. 2 D. 1842», jemte en fullständig beskrifning på anläggandet af öfversilningsångar enligt den i Janovitz använda metod. Hr E-s berättelse innehåller en mängd intressanta uppgifter från de skilda länder han besökt. Han, som äfven förut sysselsatt sig med ämnet, yttrar sig numera hafva kommit till den öfvertygelse, »att få förbättringar vid Sveriges landtbruk kunna utföras med större förmån» än nämnda ängsvattning. Och han anser den i England använda metoden vara den för Sverige lämpligaste, ehuru äfven den Lombardiska, som också är tillämpad i Lüneburg och Meklenburg, i hans tanke kan med största förmon begagnas. I Lombardiet gifver en fast äng, som vattnas hela året om, en femfaldig skörd af tillsamman 835 lispund hö på Svenskt tunland. Öfverhufvud anser H:r E., att afkastningen genom vattning tre- fyra- till femdubblas, hvilket utgör mera än Insändaren beräknat.

E. söker orsaken till den ringa uppmärksamhet, man i Norden, synnerligast i Sverige, skänkt åt ängsvattningen, hufvudsakligen deri, att landet »glest befolkadt egt en ringa åkerareal och mer än något annat land bördiga, af plog orörda ängar och betesmarker». Han tillägger följande hvilket, ehuru icke i allt tillämpligt på Finland, likväl 20 korrt och klart antyder företrädet af öfversilningsångars anläggande framför hvarje annat sätt att frambringa fodervexter. »Småningom har dock åkern gjort intrång på ängens område, som mångenstädes inskränkt till de uslaste lokaler lemna endast mossor och ljung eller, i lyckligare fall, stråft starrartadt foder. Sedan åkrarne slutligen af 30 brist på näring frambringade skördar, hvilka knappt betalt kulturkostnaderna, blef till foders erhållande ängsodling med plöjning, sådd och derefter fodervexters insåning till nödens afhjelpande knappa gödningen till stor del undandrages åkern, på många ställen bringat denna odlingsmetod till missbruk. Sednare hafva fodervexters odlande på åkerjorden något jemnat det förhållande, hvari de böra stå till sädesproduktionen. Derigenom minskas dock ingalunda ängarnes värde, ty ju större fodertillgång dessa lemna, desto mindre areal är nödigt att af åkern intaga för foderväxterna och desto större kan upplåtas till produktion af cerealier, rotfrukter och handelsvexter. Redan förr än perioden att odla fodervexter på åkerjorden tog sin början, insågo våra äldre jordbrukare värdet af goda ängar, som hvarje år lemna bestämda skördar. Derom vittna 40 våra genom uppdamning bevattnade ängar, hvilka blifvit temligen allmänna, oaktadt deras stora brister vid gräsvextens förbättrande, och hvad af denna inrättning väntades, kan på få lokaler ernås förr, än jemte utdikning öfversilning användes, hvarigenom fullt välde öfver vegetationen, äfven under de vanligen förekommande mest ogynnsamma meteorologiska och klimatiska förhållanden, lemnas i landtmannens hand.»

Vid de stora fördelar ängsvattningen sålunda lofvar måste väl något 50 afräknas för Finlands naturliga beskaffenhet, då mötande berg och höjder icke tillåta, att samma vattenledning framföres öfver större landsträckor. Men denna olägenhet motverkas åter af den rikliga vattentillgången. Isynnerhet lofvande synesaken vara för Österbottens jemnare flods dalar, i hvilka hvarje forss erbjuder en möjlighet att vattna stundom milslånga sträckor af det nedanföre liggande landet.